

KITARTÁS

A „KITARTÁS” KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYZŐ ORSZÁGOS EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. Baross-tér 17.

II. emelet 19.

Ahol előfizetések és hirdetések felvételnek.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

TURTSÁNYI VILMOS.

A „Kitartás” egyesület alapszabályait a nmélt. m. kir. belügyminiszterium 49.452.902. szám alatt hagyta jóvá.

Előfizetési ár egy évre 6 kor. Egyes szám ára 50 fill.

Egyesületi ügyek.

Az emberi tevékenységnek egyik fő-célja az egyéni szükségleteknek kielégítésére irányul. Vannak azonban oly szükségletek, melyek — habár nehezen nélkülözhetők — az egyes ember erejét túlhaladják. Ezek közül a legfontosabbak azok, melyek kor, betegség vagy a véletlen esélyei folytán állanak elő és épen ott ahol a lélfentartás a keresettől illetve a munkaképességtől van függővé téve.

Módot kellett tehát találni, hogy ezek a szükségletek is valamiképen kielégítést nyerhessenek. Erre legalkalmasabbnak bizonyult az egyesek képességének összefoglalása, vagyis a társulás.

Ha az emberek saját érdekeiket bizonyos mértékben nem rendelték volna alá mások érdekének, ha csak annyiból állott volna tevékenységük, hogy saját szükségleteiket — másokéval nem törődve — kielégíthessék, akkor nyoma sem volna annak a nagy szellemi haladásnak és anyagi jólétnek, melynek ma örvendünk. A társas életnek első formái a családban fejlődtek ki, ahol az egyesek tevékenysége már a hozzátartozók érdekeire is irányult. Itt ismerték fel először az emberek az összműködésnek fontosságát és nagy előnyeit és innen indult ki a mai társadalom kezdete is.

A társadalom nagy arányú működése azonban nem alkalmas arra, hogy az egyén magántermészetű — bár fontos és nehezen nélkülözhető — szükségleteinek kielégítéséről is gondoskodják, hanem csak módot nyújt annak a lehetőségére. Az ez irányú cselekvést azonban már az egyénre bizza, vagyis azokra a szűkebb körű társadalmi egyesülésekre, melyek közös hozzájárulás útján ezeknek a szükségleteknek kielégülését célozzák.

A mi egyesületünk is ezek közé tartozik és az a célja, hogy közös erővel hathatósan támogassuk egymást. Ennek a célnak, amint a múltban megfeleltünk, a jövőben is meg akarunk felelni.

A multak tanulságos tapasztalatain okulva mindazon hibákat kiküszöböltük, melyek a régiek tapasztalatlanságából szervezetünk eredményes működését gátolták, habár sok ellenkezéssel és visszavonással kellett megküzdenünk, s habár most is akadtak egyesek, akik a multak hibáiból nyert jogtalan előnyökről lemondani nem akartak. Lépésről-lépésre haladtunk előre a kitűzött cél elérésének biztos tudatában. A tagjainktól követelt nagyobb anyagi áldozatok még csak most képezik helyes ellenértékét annak, amit követelni jogosultak.

Akiket csak az tartott köztünk, hogy kevés pénzen sokat kapnak, azok soha

nem voltak egyesületünknek hivei, vagy nem tudtak arra a színvolra emelkedni, melyen a kölcsönösség elve áll. Nem tudták, vagy nem akarták megérteni, hogy a kölcsönös segélyezés ép oly szigorú számitási alapokat kíván, mint bármelyik biztosítás és csak azért olcsóbb, mert kevesebb kiadásokkal jár.

Azt sem tudják megérteni, hogy épen a jövő biztosítására volt szükséges a fizetendő díjnak megfelelő emelése; nem pedig azért, mert az előbb mondottokról soha nem gondolkoztak. Épen az vall elsősorban egyesületünk erősségére, hogy a vezetőség éber figyelemmel kíséri vagyoni helyzetét és évtizedekkel előre gondol, vagyis arra az időre, amikor a segélyek tényleg esedékessé válnak. Ennek az előtünk álló jövőnek a biztosítása céljából kellett emelni a díjakat, mert a számítások azt mutatták, hogy eddig többet adtunk, mint amit kaptunk. Ilyen helyzetet pedig képtelenség volna továbbra is fentartani, mert egyesületünknek nem az a célja, hogy belőle egyesek húzzanak hasznot mások rovására, hanem összes tagjainak segélyezése, ha valami véletlen azt szükségessé teszi. Ennek egyesületünk meg is felelt, mert tagjait oly nagy összegekkel segélyezte, melyeket egy-egy soha nem lett volna képes magának meg-takarítani.

Lapunk más helyén kimutatott segélyösszegek ma már a 200 ezer koronát meghaladták és azokból a fillérekből teltek ki, melyeket tagjaink minden megerőltetés nélkül befizettek. Aki figyelemmel kísérte az erről szóló kimutatásokat, annak meg kellett győződnie arról, hogy a rendelkezésünkre álló szerény eszközöknek daczára, hivatást teljesítettünk és épen a közelmúlt idők annak bizonyosságát szolgáltatották, hogy egyesületünkre nagy szükség van.

Legjobban bizonyítja ezt a tagjainkat ért baleseteknek megdöbbentő nagy száma, mert ily esetekben szükséges a gyors és hathatós segélyezés.

A balesetek után fizetett összegek az összes segélyeknek egy ötödét képviselik, a segélyeknek 20%-a balesetek folytán vált esedékessé. Mindez pedig azokból a tagdíjakból telt ki, melyek másutt az általunk nyújtott segélyekből magát a halálozási segélyt sem fedezték.

Alapszabályaink legutóbbi módosítása is csak azt célozza, hogy a tagok az eddiginél is fokozottabb segélyezésben részesüljenek, továbbá, hogy a tagok munkaképtelenségük esetére ne veszítsék el a segélyezésre való igényüket.

Amilyen mértékben emelkedtek tehát a kedvezmények, oly mértékben kellett az értök járó díjakat is emelni. Ezzel

azonban megszűntek mindazon megszorítások, a melyeket régi alapszabályaink tartalmaztak és a melyek betartása minden egyes esetben zavarólag hatott eredményes működésünkre. Most már tudni fogják tagjaink, hogy mikor és mire számíthatnak, míg az előbbi alapszabályok ezt világosan és érthetően nem tartalmazták.

Ki kellett tehát küszöbölni a régi rendszer hibáit, ha azt akarjuk, hogy biztos jövőnek nézzünk elébe. Ehhez pedig minden tagnak a saját jól felfogott érdekében közreműködni kell, nem pedig az ily célú törekvéseknek akadályokat gördíteni utjába.

Ezt joggal elvárhatjuk tagjainktól akkor, midőn igyekezetünk az ő érdekeiknek előmozdítására irányul. Nem kívánunk semmit, ami fáradságba vagy megerőltetésbe kerülne, csak azt, hogy egyesületünk működését saját körükben terjesszék és igyekezzenek rámutatva az egyesületünk által nyújtott segélyek és kedvezmények fontosságára, új tagokat szerezni.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények:

Egyesületi tagjaink a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag halálesetre a Dordrecht életbiztosító társaságnál van biztosítva, mint a kezei közt levő és a társaság által kiadott kötvényben részletezve van. Ha a tag bármely okból baleset ellen már nem biztosítható, a baleset folytán beállott halál esetére is megkapja a kötvényben annak módozatai szerint biztosított összeget.

2. Minden tag 60 éves koráig a „Providentia” általános biztosító társaságnál ezen társasággal kötött szerződés értelmében és a társaság általános biztosítási feltételeinek keretében baleset ellen, kivéve a sérvet, van biztosítva még pedig:

a/ baleset folytán bekövetkező halál esetén 1000 illetve 2000 korona erejéig,

b/ baleset folytán beállott teljes vagy részleges állandó munkaképtelenség esetére a tag 1000, illetve 2000 korona arányában meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

Minden baleset, annak megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt a szerkesztőségnek okvetlen bejelentendő.

3. A tag belépésétől kezdve ugy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyésze által a készkiadások megtérítése ellenében képviseltetik.

4. Az egyesület közlönye minden tagnak belépésétől kezdve díjtalanul megküldetik.

5. A tagok kellő biztosíték mellett a „Kitartás Takaré- és Hitelszövetkezet”-től kölcsönt vehetnek igénybe.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek:

Lapunk 11. sz. kimutatott segélyösszeg
K 180,000.—

Ujabb segélyek:

4794. Bugyi Gergely, Ózd, a tag halála után	1000 K.
1413. Komáromi Mihály, Bpest, a tag halála után	1000 K.
1154. Wilde József, J.-Szt.-László, a tag halála után	1000 K.

Balesetsegélyek:

Lapunk 11. sz. kimutatott segélyösszeg
K 46,887-93

Ujabb segélyek:

1775. Bede József, Bpest	40 K.
577. Krisko Antal, Kecskemét	200 K.
2240. Kaszap István, Bpest	30 K.
2225. Tóth György, Bessenýó	50 K.

Vasuti balesetek.

Ismét két emberélet pusztult el vasuti baleset folytán.

Hiába volt a miniszter szigorú rendelete, a vasuti balesetek egyre szaporodnak. Valamely nagy erkölcsi hibának kell lenni a vasutasok testületében, hogy a forgalom lebonyolítása, daczára a legszigorubb intézkedéseknek, kifogás alá esik.

A szolgálatot mindenesetre megnehezíti a pályaudvaroknak nem megfelelő volta, a mozdonyoknak és kocsiknak nagy hiánya, talán a pálya is itt-ott javításra szorul, de mindez nem lehet a valódi oka a tulgyakori baleseteknek.

Még a személyzetnek túlterhelése sem indokolja ezeket a nap-nap után megújuló szerencsétlenségeket. Évekkel ezelőtt, a mainál sokkal rosszabb szolgálati viszonyok mellett és daczára a hiányosabb berendezéseknek, alig lehetett egy-egy nagyobb balesetről hallani.

A legutóbb megjelent miniszteri rendelet határozottan és kizárólag a személyzetet okolja a történetekért. Ez a súlyos vád a nyilvánosság előtt hangzott el, tehát valami alapjának kell lenni. A sajtó szintén szenvedélyes hangon vádolja a vasutasokat kötelességmulasztással. Mindenki bátorságot vesz magának a vasutasok ellen támadni, ha nem is szakértelemmel, de annál nagyobb elfogultsággal és szinte állandó rovattá válik a vasutasoknak leszólása vagy kigunyolása.

Csak a vasutasok hallgatnak, mintha nem is róluk volna szó.

Ugyanekkor szaklapjaik nyulenyésztésről és fajakasokról cikkeznek, hasábos jegyzőkönyveket közölnek választmányi és hasonló összejöveteleknél előforduló czivódásokról, bankokat és ellenbankokat alapítanak, parcelláznak; de az ellenük joggal vagy jogtalanul elhangzott vádakra egy árva szóval sem reflektálnak.

Ez majdnem úgy néz ki, mintha beismerésben volnának.

Pedig ha valakinek, tehát a vasutasoknak kellene felelnie ezekre a vádakra. Nekik tudniok kell a balesetek valódi okait. Rá kell mutatniok azokra a fogyatékoságokra, melyek ezt a helyzetet megteremtették, melyek okai annak, hogy a leglekiismeretesebb szolgálat mellett sem

képesek elhárítani az ebből keletkezett bajokat.

Inkább talán ez volna a szaklapoknak hivatása. Nekik kellene olvasóik figyelmét felkelteni és őket oly szakirodalom megteremtésére buzdítani, melynek a többien a jó szolgálat teljesítése szempontjából hasznát vehetnék.

Az igaz, hogy a vasutas szaklapok ma népszerűtlenek, mert nem szaklapok. Tartalmukra senki sem kíváncsi. Minden jobb izlésű ember megunta azokat az izléstelen zsörtölődéseket, melyek egyeseknek megférhetlensége, hiusága és kapzsisága érdekében folynak.

A vasutasok sokat tanulhatnának külföldi kollegáiktól, ha azok társadalmi élete iránt érdeklődnének, ott a vasutasok lapjai tényleg szaklapok, a vasutasok egyesületei pedig a legkitünőbb szakegyletek. Ezek nemcsak tagjaiknak anyagi és szellemi haladását segítik elő, de mint ezen törekvés alapfeltételét, a munkaadó érdekét is képviselik tagjaiknak szakoktatása által. Tudják azt, hogy a munkaadó érdekeinek megóvása útján érhetik el legjobban jogos igényeik kielégítését és megvan bennök az a belátás, hogy a hová nem tettek semmit, onnét nem is követelhetnek. A kötelességérzet hiánya ott ismeretlen fogalom, míg nálunk a szaktudás hiányossága mellett első sorban abban kell keresnünk a legtöbb hibának okait. Ennek további folyamánya pedig a sokszor hangoztatott felegyelzetlenség is. Mert daczára minden tagadásnak, ez ma megvan a vasutasok között. Az igaz, hogy nem a rendelkezé-

A kincs.

Irta: Turtsányi Vilmos.

(Folytatás.)

Agna, az udvar szabadosa, magával vitte Ilmát lakosztályába. Ő nevelte, ő dédelgette, a mióta ott találták a romok között és az anyai szeretet minden gyöngédségével elhalmozta. Idegen származású nő volt. A szolganéppel került Kewe birtokába. Korán elhunyt hitvesének kedvenc cselédje, később az árván maradt gyermekeknek gondozója és a cselédség felügyelője volt. Az ősi fészekből ő is ide került. Kewe hálából szabaddá tette; de nem vált ki a családi kötelekből, melyet szabadságánál jobban szeretett. Annak úgy sem vehette volna hasznát.

Hogy így magukra maradtak, Agnát is elfogta a szomorúság és egyideig mindketten szótlanul bámultak az ablakból kifelé az alattuk messze elhúzódó rengetegbe.

Talán egy gondolat szállta meg lelküket, midőn egyszerre szembe fordultak és átölelték egymást. Érezték, hogy magukra maradtak, egyedül, elhagyatottan...

Ezalatt a várudvar képe is megváltozott. Sürgés, forgás támadt a tömegben. Egy része famáglyákat rakott össze, mások vizet hordtak és kézzel-kézre adták a munkát a halotti tor előkészületeihez. A torlók mindegyike elhozta a reá mért vederszám bort, a kenyereket, a harmadfü tinókat, hogy hiven adózzanak elköltözött uruk lelkének. Neki köszönhetik szabadságukat, ők pedig teljesítik most elvállalt kötelességeiket.

A szürke égbolt még visszfénylett a lenyugvó nap felcsillámló sugaraitól, már is kigyultak a máglyák, melyeknek lángjai áttörték

az időközben leszálló est sötétségét. A tüzek fényében a harcosoknak elmosódó alakjai egy ideig még ide s tova mozogtak, majd pedig apróbb csapatokra oszolva lepihentek és a kupák ürítése mellett megindult a harci dicsőség felelevenítése, mely a sirboltban pihenő nevéhez fűződött.

Mint az elhúzódó fergeteg távoli moraja, úgy zsongott-bongott a fojtott hangok vegyülete a várudvaron.

A mult idők visszaemlékezéseire figyelők érdeklődését csak a toronyőröknek éberségre figyelmeztető egy-egy kiáltása szakította meg, míg a várat környező rengetegekből visszaverődő hangok lassan elvegyültek a százaados fák lombjainak titokzatos suhogásába.

Ezalatt a két testvér Pater Antoniussal a nagy lovagteremben az asztalhoz ült. A várur helye régi szokás szerint üresen maradt az asztalfőn, oda a gyásznapok alatt senki sem ülhetett. Mindhárman szótlanul költöttek el az asztalra helyezett ételeket. Mindenki a maga gondolataival volt elfoglalva. A viaszgyertya lángja alig világította meg az ott ülők alakjait, míg a terem többi része csak homályosan bontakozott ki a sötétségből.

A teremben uralkodó csendet Aladár törte meg. Az élvezett bortól felhevülve, szenvedélyesen vitatni kezdte a vár tulajdonára való előjogát, míg Béla atyjának ígéretére hivatkozott. Ő az osztálynál amugy is kevesebbet kapott, erre való jogát tehát nem engedi. Az ellentétek már annyira kiélesedtek, hogy a reájuk figyelő pap szükségesnek látta közbelépését.

— Ne legyen harag köztetek földi javakért. Mindegyiknek megvan a magáé Elégedjetekek meg azzal, a mit Isten jónak látott nektek

mehagyni. Minden czivakodásnak pusztulás a vége. Vagy talán nem halljátok országzerte a harangok vészes kongását, nem halljátok a menekülő kajsvezéklését? Nem láttátok a király hírnökeit véres karddal, tajtékzó paripákon szerteszét rohanni, hogy fegyverbe szólítsák a haza minden harcosát? Hegy, völgy visszhangzik a rémülettől, hogy jön a tatár! Ti pedig egymásra fenitek aczélaikat, mintha nem is volna más kötelességetek. És ezért a birtokért teszitek, melynek nálatoknál jogosabb örököse van, ha nem is a törvény szerint. Mit fogtok vele csinálni, aki apátoknak legföltettebb kincse volt e várban!?

Béla megértette a papot. Ő már amugy is elhatározta magában, hogy Ilmáról gondoskodni fog és ezt a megoldást jónak találta. A leány iránt érzett vonzalma még nem ébredt a szerelem öntudatára, mert azokban a harcias időkben nem volt ideje ilyen gondolatokkal foglalkozni, tehát semmiféle önzés nem készítette elhatározására.

Aladár ellenben meglepetten nézett a papra. Ilmára ő mindeddig nem is gondolt. Meglepetése azonban csak egy pillanatig tartott. Belátta, hogy oktalanság épen most viszálykodni öccsével, mikor a gyávaság látszata nélkül nem térhet ki a királynak hívása elől. Ez az idő alkalmatlan volt tervének megvalósításához. Arra is gondolt, hogy ilyen harcias időkben a véletlen is segítheti. Ismerte Bélának bátor természetét, hátha véletlenül a harcmezőn évi valami. Ő pedig óvatosan elkerülheti a veszedelmeket, anélkül, hogy bátorságát bárki kétségbe vonhatná. De Ilmát is számításba kell vennie, ha Béla annak javára lemondana a vár birtokáról. Belátta, hogy engedékenységet kell színlelnie, ha cselhez akar jutni.

seknek megtagadásában, hanem azok alól való kibuvásban és a szolgálatnak lanyha, érdek nélküli teljesítésében nyilvánul meg. Ennek egyik oka a külső befolyások bontó hatásában, a másik a személyzettel való helytelen bánásmódban rejlik.

A személyzetnek egész gondja és tevékenysége anyagi előnyök elérésére irányul a nélkül, hogy bármi ellenértékre hajlandó volna.

Ellenkezőleg, szolgálattétele sok esetben a legegyszerűbb követelményeknek is alig felel meg, habár tudatában van annak vagy tán éppen azért, mert gyors és pontos munkájához a legfontosabb érdekek fűződnek.

A vasúti szolgálat ellátása ma oly kényszermunkának látszik, melyet csak azért végeznek egyes alkalmazottak, mert az ellenkezőjét megélhetésük kockázata nélkül nem tehetik. Egyszóval ma a szolgálati érdekek mindenütt felette áll az egyéni érdek. Ez pedig ha látszólag nem is, de tényleg rosszabb az ellenkezésben megnyilvánuló fegyelmetlenség-nél. Ezt a felfogást a személyzet jóakaró nevelésének és ellenőrzésének már évek óta divó hiánya okozta.

A legkisebb állomástól kezdve felfelé a személyzet csak feljebbvalókat lát, de nem jóakaróit, oktatóit; lát haladást, jutalmat, méltányosságot, de csak kiválasztottaknál; — míg oktalan szigorral és méltánytalansággal lépten-nyomon találkozik.

Gyakori az állomási alkalmazottaknak magánszolgálatokkal való terhelése ellenérték nélkül és ez a viszony a szolgál-

latlan való megmaradás vagy haladás előfeltételét is képezte. Ezen és hasonló helytelenségek gyakoriságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a vasutasoknál azon meggyőződés kapott lábra, hogy a legjogosabb panasz esetén is csak magának árt az illető, de igazságot nem nyer és csakis azért érvényesültek a vasutasoknál azok a külső befolyások, melyek őket a kenyéradó intézettől nemcsak elidegenítették, hanem meg is gyűlöltették azt velük.

A vasutasok idegen érdekek szolgálatában állottak, a hol megrögzítették bennök azt a gondolatot, hogy ellenszegülés esetén a legjogtalanabb követelésük is kielégítést nyer.

A vasutasnak ma az a meggyőződése, hogy csak feljebbvalójának érdekét szolgálja, aki az ő érdemeit letagadva, a maga számára foglalja le.

A mai visszás állapotoknak ezek a valódi okai.

A rend, a munkakedv és ezzel a fegyelem helyreállítására nem rendeletek, hanem a felsőbbség éber figyelme és oly irányú ellenőrzése szükségesek, hogy magánérdekek istápolása a többiek rovására lehetetlenné váljék, mindenkinek jogos ambíciója kielégítést nyerjen, mindenki megérdemelt helyére kerüljön és igazságos bánásmódban részesüljön.

Éveknek hibáit még szigorú büntetésekkel sem lehet helyrehozni. Kölcsönös megértés kell ahhoz, hogy a meglazított testületi érzés újra felébredjen és a vasutasok ismét foglalkozásuk iránti szeretettel végezzék felelősségteljes munká-

jukat. Ehhez azonban idő, sziv és akarat kell.

Más alapokra kell fektetni a jövő vasutasnemzedék nevelését, jóságos érdeklődést kell tanusítani az alkalmazottak bajai iránt, jogos panaszait meg kell hallgatni és igazságosan elbírálni és ügyelni arra, hogy ezért az érdekelt személyek ellenszenvé senkivel szemben ne érvényesülhessen. Szakadatlanul kell ellenőrizni a szolgálati viszonyok kifogás-talanságát és az alkalmatlan személyzetet könyörtelenül kicserélni mindenütt mellétekintetek nélkül, a hol erre szükség mutatkozik. Létesíteni kell oly szakfelügyeletet, mely a legkisebb hibák elkövetését sem hagyja szó nélkül és bünteti akkor is, ha nem járnak következményekkel.

Lehetetlenné kell tenni a haladását, vagy a szolgálatban való megmaradását olyan embereknek, akik hivatásuk fontosságát nem tudják vagy nem akarják megérteni, akik saját érdekeiket fölébe helyezik a vasut érdekeinek, mert a balesetek valódi okai a hiányos képzettség, a gyakorlatlanság, a felügyelet hiánya és az illető képességét meghaladó beosztás.

De a bekövetkezett baleseteknél nem elég csak a hibának megállapítása és a tényállás elbírálása, hanem az is vizsgálendő, hogy bír-e az illető megfelelő gyakorlattal az általa ellátott szolgálathoz. Ha ennek ellenkezője derül ki, a megtorlásnak azokra is ki kell terjedni, akik ezen körülményeket bármi okból figyelmen kívül hagyták.

Csak így fogja a felsőbbség tisztán

— Igazad van szent atyám, fordult engesztelőleg a paphoz, de mikép gondolod ennek a kérdésnek a békés megoldását?

— Azt a jövő fogja megoldani. Most pedig menjetek oda, ahol nagy szükség van rátok. Amíg visszajöttök, mindennek gondját viselem, mint apátoknál tettem, ha táborba szölitotta a király parancsa.

Mindhárman megnyugodva pihenni mentek . . .

Alig hogy derengett, az összegyülekezett harcosok is sorakoztak.

Pater Antonius az udvaron tartott Istentisztelet után mogáldotta őket. Elsőnek Aladár vonult ki a várból bucsut intve az erkélyen álló Ilmának. Mielőtt Béla felkapott volna lovára, Ilma a várudvaron termett. Az elválás pillanatában a testvéri szeretetnél hatalmasabb érzés ébredt szívében, de szemérme nem engedte neki, hogy a távozó ifju keblére boruljon. Önmagával tehetetlen, az előtte álló Agnát ölelte át és ruhájának ránczaiba temette égő arcát.

Béla figyelmét nem kerülte ki a leány viselkedése. Hozzá lépve gyengéden leoldotta kezeit Agna vállairól. Egy pillanatig egymáson pihentek szemeik. Béla magához vonta a remegő leányt, kinek zokogása az ő bucsuszóival együtt a nyugtalan lovak patkóinak zajában és a fegyverek csörgésében teljesen elveszett . . .

Mire Ilma magához tért, Béla már kemény büszkeséggel ülte lovát kivonuló hadi népe élén.

A leány még sokáig nézte az elvonulókat a torony ablakából és a meddig a messzeségben kavarodó porfelhők utjokat jelezték, bucsut integetett lengő fátólával . . . (Folytatjuk.)

Mozdonyok egymás közt.

Terefere a fűtőházban.

Öreg mozdony pöfög: No öcsém jól nézel ki.

Fiatal mozdony: Először is, bátyám, ez nem jól van magyarul. Másodszor meg igazán kutyául vagyok.

Öreg mozdony: No hát! Engem még Florisdorfban csináltak, hát nem anyanyelvem a magyar. Hanem térjünk a tárgyra.

Fiatal mozdony: Mindig mondtam, hogy jobb volna úgy mint odaát, ha mindenkinek a homlokára volna írva a neve. Így meg sem ismeri az ember a felebarátját. Most is ilyen véletlen találkoztam egyik öreg kollégával s csak egész közelről ismert meg, de meg is ölelt az öreg olyan becsületesen, hogy betört az oldalam.

Öreg mozdony: No, de más baj nem történt.

Fiatal mozdony: A gazdám, a vezér ur, hál' Istennek, szerencsésen megmenekült, de a fűtőm, az, szegény, majd úgy járt mint én. Amikor a megmaradt félszememmel, illetve lámpámmal rápislantottam, majd megszakadt a szívem, azaz a forcsövem.

Harmadik mozdony (Melletttük áll s hallgatja a beszélgetést): Ne busulj semmit, elhoytuk haza a fűtődet, egy pár zuzódás az egész, nem is olyan nagy dolog. 3 hét alatt rendben lesz.

Fiatal mozdony: Hála Istennek. Kár lett volna érte, igen jól tüzelt a Jóska, a vezér ur mindig dicsérte.

Öreg mozdony: Na, ez pedig nagy szó. Ritkán szokott megadni.

Fiatal mozdony: Mondani nem mondta, de a szemérről láttam.

Öreg mozdony (nevet): Az más! No de ez is valami.

Fiatal mozdony: Nem érzed, bátyám, nagy huzat van itt.

Öreg mozdony: Persze, mert lyukas az oldalad. No majd egy kis főjavítás. Nem árt az ilyenkor télen.

Fiatal mozdony: Persze, hogy majd a gyomromban mászkáljanak, oszt azzak-fázzak és drága pénzért se kaphassak egy kis tüzelőt.

Öreg mozdony: Nem is olyan rossz dolog, én akárhányszor besétálok a klinikára, akarom mondani a műhelybe, ha egy kis Hexenschussot érzek valamelyik oldalamban.

Fiatal mozdony (félre): Annál többet kell aztán nekünk szaladgálni.

Öreg mozdony: Nem értem mit mondasz. Egy kicsit már nagyot hallok (ásit). Ki volt szolgálatban azon az állomáson?

Fiatal mozdony: Garam Boldizsár.

Öreg mozdony: A gyakornok? Jó fiu.

Fiatal mozdony: Az! Nem is tehet róla.

Öreg mozdony: Hát ki tehet, ha ő nem? Persze, te pártolod a fiataltságot.

Fiatal mozdony: Nem igen, mert hisz én adtam meg az arát. De hát sokszor hallottam úgy félfüllel, ha az irodához közelebb álltunk meg: Gyaki eredj, nézd meg a váltót. Gyaki adj szabadot, Gyaki menj ide, Gyaki menj oda. Fogadd ezt a vonatot. Gyaki, itt a tisztartó ur a lányával, eredj, mulatásd őket.

Öreg mozdony: No, erre nem igen kellett biztatni a Gyakit.

Fiatal mozdony: De a Gyaki sem gummi-labda, hogy ide meg amoda lehet dobálni. Aztán még fiatal szegényke. Nagy neki a strapa.

Öreg mozdony: Igen, olyan fiatal mint te vagy, ti szeleburdiskodtok el mindent.

Fiatal mozdony: Kikérem magamnak.

Öreg mozdony: Majd belyukasztom mindjárt a másik oldaladat is. (Neki megy, de megmondolja magát.) Különbön elég neked ennyi is. Majd ha kijössz a műhelyből, beszélünk az ottani viszonyokról, mert már fáj minden csontom egy kis pihenőre. Szervusz!

Fiatal mozdony (az oldalát tapogatva): Isten veled, bátyám! (Félre) Mégis hunczut a német.

Öreg mozdony (visszaszól): Szervusz! Lassan járj, tovább élsz s főleg ne ölelkezz éjjel akárkivel.

B. L.

látni a balesetek valódi okait, melyek ma rejtve vannak előtte mint házi titkok. Nagyon erős kézzel kell ma belenyulni a vasuti kis hatóságok beleletébe, gyakorlati szemmel kell figyelni az ott kifejlődött különleges szokásokat, hogy a rend helyreálljon.

A dobbal hirdett ellenőrzések mindenkor megtalálják az előkészített rendet és közvetlen utána jönnek azok, akik az elpusztult vagyon roncsait takarítgatják.

A mozdonyfűtők bajai.

Azok a nagy hullámok, melyeket a fűtők szövetségi mozgalma felvert, elsimultak. Reményekkel telt álmaik szétfoszlottak a rideg valóságban. Pedig szép, üdvös lett volna mindaz, amit a fűtők megvalósítani akartak.

Vagy talán éppen az a szerencsésük, hogy minden reménykedésük csak álom volt. Sok csalódásnak keserűségétől szabadultak meg, mikor a miniszter megtagadta nekik a szövetség megalakítását, habár akkor csüggedten, szomorúan indultak kifelé a fényes miniszteri termekből.

A verőfényes napokat felváltotta azóta a tél szürkése, amint a fűtők reményeit a lehangoltság.

Egy mástól elszigetelten töprekednek most a multak felett, mindenki egymagában, mintha nem is volnának. Nincs aki vezesse, bátorítsa őket. A multból semmit mást nem hoztak magukkal, mint azt a nehéz szolgálatot, mely egyre elviselhetlenebbé válik ebben a zord időben. Egyik a másik után kidől belőle. Fáradság, betegesen haza vánszorognak, ha nem bírják tovább. Ez az ő pihenőjük. Akik megmaradtak még belőlük, azokra szakad az elejtett teher, mert nincs, aki pótolná a betegeseket. Nincs, aki helyükre állana, nincs tartalék. Új felvételekkel nem pótolhatják őket. A gyakorlatlan emberek által okozott károkból kitelnek az a tartalék, melyre amúgy is, már a a szolgálat jóellátása érdekében szükség volna.

Mikor a fűtők szövetséget akartak alkotni, az a cél lebegett szemük előtt, hogy az lesz hivatalosan ezeken a bajokon segíteni. Jobban mondva ezzel biztatták őket a szövetség megalakítására. Ha a fűtők nem is, de azok, akik vezetőikül ajánlottak magukat, jól tudták, hogy ilyen célú szövetség a lehetetlenségek közé tartozik. A szövetség propagálása takaróul szolgált azoknak az egyéni érdekeknek, melyek mögött el voltak rejtve. A fűtők csak örülhetnek, hogy nehezen megkeresett fillérjeiket ilyen meddő kísérletezésekre nem adták oda.

A fennálló szövetségeknek példája eléggé mutatja, hogy a vasut keretén belül társadalmi harcokat sem propagálni, sem megvívni nem lehet, habár megalakulásuk főcélja ez volt. A vasutasok különleges szolgálati viszonya meg nem engedi, hogy az alkalmazottak egy pillanatra is, és bármily kis mértékben a felsőbbbséggel szembe helyezkedjenek. Az egyesülési jognak ilyen magyarázatát a legszabad-elvűbb törvény sem engedheti meg ott, ahol a legfontosabb államérdekekről van szó. Anyagi előnyöknek ily uton való megszerzése tehát lehetetlen.

Ami sallangot még ezenfelül tartalmaznak a szövetségi szabályok, azok nem állanak semmiféle arányban azokkal az anyagi áldozatokkal, melyeket értük követelnek.

A fűtőknek is csak addig volt megengedve ilyenforma egyesülési törekvésük, amíg annak törvényes elismerése nem került napirendre.

Amíg a felsőbbbség ezen törekvések valódi céljával nem volt tisztában és míg el tudták vele hitetni, hogy csak ezen uton lehet őket a szocializmustól távol tartani, addig hagyta a fűtőket mozogni és tanácskozni; amint azonban a benyújtott alapszabályaikból kitűnt, hogy főleg szolgálati ügyekkel akarnak foglalkozni, még pedig oly módon, hogy fellépésük nyomatékossá váljék, vagyis testületileg, a legridegben visszautasította őket és megtagadta beleegyezését egy ilyen célú egyesület alakítására. Ezzel el volt vágva a fűtők mozgalmanak a jelentősége. De a fűtőknek is ki nyílt a szemük, mikor meglátták, hogy ennek

daczára, a mozgalom szítoi őket mégis együtt akarják tartani és egy igazán neveléses egyesület útján mellékeresetüket biztosítani.

Szűgyenkezve szétfutottak, a merre láttak. A vidékiek még életjelet sem adják létezésüknek. Sem rábeszéléssel, sem ígéretekkel nem lehet őket többé gyűlésekre összehozni, mert attól félnek, hogy megszávozott fizetéseket és más hasonló dolgokat fognak tőlük követelni. Amint pedig kifogyott a pénz, megakadt a »Vontatás« is. Még csak a »naptár« próbálkozik itt-ott eredménytelenül.

A fűtők tehát csak addig voltak kedvesek és kartársak, amíg a pénzük tartott.

A vezérek tettek ugyan még egy kísérletet, hogy összehozzák nyájaikat, de az balul ütött ki. Ez az utolsó próba a megnyírbált alapszabályoknak — a veszett fejszének a nyele — a jóváhagyási kísérlete. Ez a tákolmány még mindig a vándoruton van, ki tudja hol és merre. Nem keresi senki, mert nem kell senkinek. Vagy ha kell valakinek mégis, csak annak, aki még mindig nem akar véglegesen lemondani az olyan szépen megálmodott jövedelemről. Ezek után érthető az a lehangoltság, ami a fűtőkön erőt vett. Megrendült bennük a bizalom egy jobb jövőben, mert csalódtak mindazokban, akik bizdították őket, akik mozgalmaiknak vezetői voltak.

Pedig nincs okuk szomorkodni, mert a lefolyt mozgalom nem vezetett volna eredményhez. Nem, mert hivatlanok vezették és félrevezették azokat, akik hittek bennük.

A mult tanulságait a fűtők felhasználhatják a jövőben és ha jóléti intézményt akarnak maguknak teremteni, akkor a tapasztalatok csak segíteni fogják arra, hogy azt úgy szervezzék, amint az különleges szolgálati viszonyaiknak és céljaiknak legjobban meg fog felelni.

A kilométer és órapénzek szabályozása a vonatkísérő és a vontatási személyzetnél.

Annak idején úgy a vonatkísérő mint a vontatási személyzet részéről sok panasz merült fel az új kilométer és órapénzek megszabása ellen, mert ezen személyzet egy része ezáltal anyagi hátrányt szenvedett.

Az új rendezés célja pedig az volt, hogy ha már nem javul a helyzet, de legalább anyagi hátrányt senki se szenvedjen.

Erre a vonatkísérők Otthona figyelmeztette a felsőbbbséget azzal a beadványával, melyet ez évi április hóban a kereskedelmi miniszter elé terjesztett. A beadványhoz mellékelte tervezetét a felsőbbbség tanulmány tárgyává tette és ennek eredményeképpen a vasuti és hajózási főfelügyelőség útján az alább közölt leiratot intézte a vonatkísérők Otthonához:

11616. szám.
1908.

A Vonatkísérők Országos Otthonának
Budapestén.

Kereskedelemügyi m. Kir. Minister Ur Ö Nagyméltóságának folyó évi október hó 14-én 72859/III. szám alatt kelt rendeletére az új kilométer- és órapénz díjazási rendszer ellen felterjesztett panaszokra nézve a következőkről értesítjük az Otthonát.

Miniszter Ur Ö Nagyméltósága az új kilométer- és órapénz rendszernek kihatását és a keresetek mikénti alakulását pontos statisztikai adatok alapján tüzetes tanulmány tárgyává tette s abból a célból, hogy az utazó személyzet kilométer- és órapénz keresetének az új díjazási rendszer szerinti alakulása helyes alapon elbíráható legyen, telepállomásonként és fűtőlázanként fordulók szerint részletezve, lehetőleg 3—3 jellemző és az egész hónapon át szolgálatot tett vonatvezető, jegyvizsgáló kalauz, kezelőkalauz, fékező, továbbá mozdonyvezető, mozdonyfűtő és vonatkísérő lakatos 1907. évi szeptember havi teljesítménye alapján az új rendszerben tényleg érdembe hozott kilométer- és órapénz keresete összehasonlított azzal a kilométer- és órapénz keresettel, a melyet az illetők ugyancsak 1907. év szeptember havában ugyanoly teljesítmény mellett a régi rendszer szerint érdembe hoztak volna.

Az ez alapon nyert részletes adatok szerint a kilométer- és órapénz keresetekben mutatkozó csökkenések, illetve eltérések következőképpen alakulnak.

I. A vonatkísérő személyzetnél:

Részletezés	Vonatkísérő személyzet															
	Vonatvezető		Kezelő kalauz		Jegyvizsgáló kalauz		Fékező									
	forduló száma	%	forduló száma	%	forduló száma	%	forduló száma	%								
A fordulók összes száma	395	100.0	122	100.0	256	100.0	301	100.0								
A fenti fordulókban mutatkozó kilométer és órapénzkeresetnél	terjedő csökkenés															
0-5%									25	6.3	4	3.3	7	2.7	11	3.7
5-10%									22	5.6	6	4.9	4	1.6	4	1.4
10-15%									5	1.3	3	2.5	2	0.8	1	0.3
15-20%									3	0.8	3	2.4	—	—	3	1.0
20-25%									—	—	—	—	—	—	1	0.3
25-30%									1	0.2	—	—	—	—	—	—
30-40%	—	—	—	—	—	—	1	0.3								
40-50%	—	—	1	0.8	—	—	—	—								
A fordulók visszaemelésénél	56	14.2	17	13.9	13	5.1	21	7.0								
összes száma	339	85.3	105	86.1	243	94.9	280	93.0								

Ezen adatok szerint tehát az új rendszerben

a) 395 vonatvezető közül 339-nél (85.8%)
122 kezelő kalauz » 105-nél (86.1%)
256 jegyvizsgáló » 243-nál (94.9%)
301 fékező » 280-nál (93.0%)

mutatkozik keresetemelkedés, és

b) 395 vonatvezető közül csak 56-nál (14.2%)
122 kezelő kalauz » » 17-nél (13.9%)
256 jegyvizsgáló » » 13-nál (5.1%)
301 fékező » » 21-nél (7.0%)

mutatkozik keresetcsökkenés.

Ha pedig az 5%-ig terjedő visszaesések — tekintettel a különbsétek csekély voltára — figyelmen kívül hagyatnak, akkor tulajdonképpen csak

31 vonatvezetőnél (7.9%)
13 kez. kalauznál (10.6%)
6 jegyvizsgáló (2.4%)
10 fékezőnél (3.3%)

mutatkozik számbavehető keresetcsökkenés.

II. Az utazó vontatási személyzetnél:

A fordulók közül azokat, a melyekben a mozdonyvezetők, mozdonyfűtők, továbbá gőzfűtési és vonatkísérő lakatosok, valamint gőzfűtési kazánkocsifűtők kilométer- és órapénzkeresete az új díjazási rendszer szerint átlagban véve javult, figyelmen kívül hagyva, megállapítható, hogy az utazó vontatási személyzet említett kereseteinél mutatkozó eltérések a következőképpen alakulnak és pedig:

Részletezés	Mozdonyvezető		Mozdonyfűtő		Gőzfűtési és vonatkísérő lakatos		Gőzfűtési kazánkocsifűtő									
	forduló száma	%	forduló száma	%	forduló száma	%	forduló száma	%								
	A fordulók összes száma	331	100.0	331	100.0	42	100.0	14	100.0							
A fenti fordulókban mutatkozó a kilométer és órapénz kereseteknél átlagban	terjedő csökkenés															
0-5%									7	2.1	12	3.6	2	4.8	1	7.2
5-10%									3	0.9	3	0.9	3	7.1	1	7.1
10-15%									2	0.6	2	0.6	1	2.4	—	—
15-20%									2	0.6	1	0.0	2	4.7	—	—
20-25%									—	—	1	0.0	—	—	—	—
25-30%									—	—	1	0.0	—	—	—	—
30-40%	—	—	—	—	—	—	—	—								
40-50%	—	—	—	—	—	—	—	—								
A fordulók keresetcsökkenésénél	14	4.2	20	6.0	8	19.0	2	14.3								
összes száma	317	95.8	311	94.0	34	81.0	12	85.7								

A fenti adatok szerint tehát az új rendszerben

a) 331 mozd.-vez. ford. közül 317-nél (95.8%)
331 mozd.-fűtői » » 311-nél (94.0%)
42 vonatk.-lak. » » 34-nél (81.0%)
14 kazánk.-füt. » » 12-nél (85.7%)

keresetemelkedés mutatkozik, ellenben

b) 331 mozd.-vez. ford. közül 14-nél (4.2%)
331 mozd.-fűtői » » 20-nál (6.0%)
42 vonatk.-lakat. » » 8-nál (19.0%)
14 kazánk.-fűtői » » 2-nél (14.3%)

keresetcsökkenés állott elő.

Az 5%-ig terjedő visszaeséseket — tekintettel a különletek csekély voltára — figyelmen kívül hagyva, akkor tulajdonképpen csak

7 mozd.-vezet. fordulónál	(2.1%)
8 mozd.-fűtői	(2.4 »)
6 vonat.-lakatos	(14.2 »)
1 kazánkocsi fűtői	(7.1 »)

mutatkozik számbavehető keresetcsökkenés.

A fenti adatokból kitetszőleg tehát az új díjazási rendszer, a fordulók túlnyomó számában az érdekelt utazó személyzetnek többkeresetet biztosít.

Tényleges visszaesések tulajdonképpen aránylag csekély számú fordulónál észlelhetők és pedig nagyobb részük gyorstehervonatoknál, kisebb részük vegyes és helyi vonatoknál fordul elő.

A visszaesések oka főleg abban keresendő, hogy az illető fordulóban az érdekelt személyzet aránylag rövid ideig van távol honos állomásától, a miből kifolyólag az új rendszerben kevesebb órapénzt hozhat érdeke, mint azokban a fordulóban, amelyekben a személyzet egyenlő utteljesítmény mellett hosszabb időig van távol honos állomásától.

A visszaesések tehát az új rendszer azon helyes intenciójának megnyilvánulására vezethetők vissza, hogy az új rendszerben, melyben az utteljesítmény (megtett kilométerek) mellett az időteljesítmény is díjazatik, az érdekelt csak oly keresethez juthatnak, a mi a teljesített munka mennyiségével és minőségével helyes arányban áll.

Ehhez képest a helyenként mutatkozó visszaesések a kereseteknek az érdekelt között igazságosabb alapon történt elosztásainak folyamánaképpen merülnek fel, vagyis az új rendszerben, a kereseteknek igazságos megosztása mellett egyes oly fordulóban, melyekben a régi rendszer hiányossága folytán korábban egyfelől méltánytalanul kevés, másfelől indokolatlan túlmagas keresetek értek el, természetesen tehát, hogy e túlmagas keresetek megszűnése folytán kisebb-nagyobb mérvű visszaeséseknek kellett bekövetkezniük. (Például a budapesti-józsefvárosi vonatkísérőknél.)

Habár ezek szerint a személyzet túlnyomó részénél az új kilométer- és óradíjrendszer tetemes anyagi előnnyel jár és csak aránylag kis része a személyzetnek részesül ez által hátrányban; minthogy az új rendezés célja az volt, hogy a helyzet javíttassék, de legalább is senki se részesüljön általa anyagi hátrányban, Miniszter Ur Ó Nagyméltósága elrendelte a mai rendszer új tanulmányozását abban az irányban, hogy a mai hátrányok miképp volnának kiküszöbölhetők, esetleg úgy, hogy a személyzet egyes részeinek indokolatlanul nagy anyagi előnye miképpen lennének a rendszerben károsuló személyzet javára kiegyenlíthetők, további elhatározását e tanulmányok eredményeitől teszi függővé.

Budapest, 1908. évi október hó 30-án.

Pulszky
miniszteri tanácsos.

Mielőtt ez ügyben intézkedés történhetne, mindenesetre szükséges az ügynek újabb tanulmányozása abban az irányban, hogy az észlelt hátrányok miképpen volnának kiküszöbölhetők. Az ügy sürgős volta megkívánja, hogy a tanulmányozás tulsokáig ne tartson. Anyagi érdekekről van szó, még pedig azoknak az anyagi érdekeiről, a kik a legnehezebb és felelősségteljes szolgálatot végeznek és a kiknek minden krajczárjukra azonnal szükségük van.

A miniszteri rendeletnek azon kitétele azonban, hogy a rendezés esetleg úgy volna eszközölhető, hogy a jelenlegi rendszer indokolatlanul nagy anyagi előnye a személyzet egyes részeinél kiegyenlítettének a rendszer szerint károsuló személyzet javára — gondolkozóba ejtette az összes érdekelteket.

Alig képzelhető, hogy még a legtöbbet kereső alkalmazott is sokat kereshetne. Ez a mostani rendszer már abból indult ki, hogy az alapul vett legmagasabb kereset senki se haladhassa meg még akkor sem, ha szakadatlanul teljesítene szolgálatot. Ebből a keresetből tehát elvenni ugyan nem, de hozzáadni még lehet. Az tehát nem volna megoldásnak mondható, ha a személyzet egyik részétől elveszik azt, a mi a másiknak hiányzik. Nem hihető,

hogy a miniszteri rendelet ezt célozná. Egyesek sérelmének nem lehet mások sérelmével kiegyenlítani, mert ez nem megnyugvást, hanem újabb elkeseredést szülne.

A vonatkísérők Otthona által kidolgozott tervezet legbiztosabb alappal szolgálhat a sérelmek megszüntetésének, mert azt olyan emberek dolgozták ki, a kik a jelenlegi rendszer hibáit gyakorlatilag kipróbálták, illetve annak hátrányait kénytelenek voltak észrevenni, és munkájuk elkészítésénél mindenestre távol állott tőlük a szerénytelenség látszata is, mert ezzel leginkább kockára tették volna az ügy eredményes elintézését.

A vasuti munkások országos szövetségének feloszlata.

A kereskedelmi miniszter a vasuti munkások szövetségét feloszlatta. Az erre vonatkozó rendelet szerint a szövetséget azért kellett feloszlanni, mert az egyesület ellen elrendelt vizsgálatról előterjesztett jegyzőkönyvből beigazolást nyert, hogy a szövetség a korábbi vizsgálat során megállapított szabálytalanságok megszüntetésére kiadott rendeletben foglalt intézkedések lényeges részeiben nemcsak nem tett eleget, hanem azok végrehajtását egyenesen megtagadta és ezzel a miniszter törvényes főfelügyeleti jogának gyakorlását egyenesen illuzóriussá tette. 1. A szövetség a miniszteri rendelet azon intézkedésének, miszerint a főszozlott államasuti gépgyári csoport tagjaitól illetékelenül beszédelt tagdíjakat fizesse vissza, eleget nem tett és kijelentette, hogy a tagdíjak visszafizetésére nem is hajlandó; 2. díjazott alkalmazottait az alapszabályokban meg nem engedett módon és mérvben a szövetség működésébe való befolyástól elvonni nem akarja és így illetékelen elemeknek a szövetség tevékenységében továbbra is helyt kíván adni; 3. azon rendelkezés végrehajtását, hogy a szövetség helyes tagdíj-, pénz- és vagyonekezelésének ellenőrzése érdekében tagjainak névsorát záros határidő alatt fölterjessze, egyenesen megtagadta, sőt a szövetség elnökének a vizsgálat során tett azon kijelentésével szemben, hogy a szövetség tagjai magában foglaló névjegyzék a főfelügyeleti hatóságnak a szövetség helyiségében betekintést végett bármikor rendelkezésre áll, a szövetség folyó évi október hó 3-án tartott közgyűlésen kimondotta, hogy nem engedi meg, miszerint a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség a tagok névsorába betekintést nyerjen, tehát nemcsak a rendelet végrehajtását tagadja meg, hanem minden ellenőrzést tudatosan meg akart hiúsítani; 4. a szövetség egyáltalán nem ellenőrizhető jövedelmeit a főfeladatot képező és az alapszabályok 2-ik §-ának b), c) és d) pontjaiban, valamint a 9. és 10. §-ban előírt segélyezésektől, vagyis tulajdonképeni rendeltetésétől csaknem teljesen elvonva — azt a tagok elsőrendű érdekeit nem képező célokra fordította, oly mérvben, hogy amíg a szövetség megalakulásának időpontjától kezdve folyó évi szeptember hó végeig a főt idézett alapszabályszerű segélyezési célokra, tehát tagjainak alapszabályszerű támogatására mindössze csak 7737 korona 80 fillért fordított, addig ugyan-ezen idő alatt agitációra — a 9775 korona 7 fillérre rugó nyomtatvány-számlán kívül, — 8975 korona 53 fillért, kizárólag egy, a vasutak ellen a legnagyobb gyűlölet hangján izgató és a személyzetet kötelességeinek pontos teljesítése ellen ingerlő lap támogatására 103.157 korona 54 fillért fordított, tehát oly ténykedést fejtett ki, mely a szövetség alapszabályszerű rendeltetésével és mindenek fölött a vasuti szolgálattal egyáltalán össze nem egyeztethető; 5. a közgyűlés a kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabályok rendelkezéseivel szemben határozatilag kimondotta, hogy az alapszabályok 2. és 9. §-ában előírt segélyeket egyáltalán nem folyósít tagjainak, tehát ilyenképpen a szövetség nemcsak alapszabályaival ellentétes határozatot hozott, hanem a tagok befizetéseit rendeltetésüktől elvonva, egyenesen az agitációra rendelte fölhasználni.

Ezek volnának az okok, melyek a minisztert arra készítették, hogy a munkások egyesületét feloszlassa. Egészen bizonyos, hogy a

kimondott okokon kívül még más sokkal fontosabb okok forogtak fenn, melyek a minisztert erre az elhatározásra bírták. És talán inkább ezeket kellett volna a rendeletben kimondani.

A miniszter egy egyesületnek a működését szüntette be ezzel a rendelettel. Most már csak az az egy kérdés merül fel, hogy ezáltal szenvedett-e sérelmet az egyesületi jog vagy nem.

Amint annak idején mondtuk, az itt kifejtett okok, más ok hiján, ezt a rendelkezést eléggé nem inkolják. De ha bírálat tárgyává tesszük a munkások szövetségének sajtójuk útján megnyilvánult működését, akkor a feloszlata előre látható volt.

A szabad egyesülés előfeltétele, hogy a joggal, erkölccsel, vagy államilag védelmezendő közérdekkel ne ellenkezzék. Ez magyarázza meg és indokolja a kormány felügyeleti jogának és mindazon korlátozó szabályoknak szükségét, melyek e tekintetben ma fennállanak.

Amint a szabadság maga nem azt jelenti, hogy bárki tehet, amit akar, úgy a testületek szabadsága sem lehet korlátlan. Azok sem bírhatnak az egyesükénél több joggal, és az általuk elkövetett jogtalanság és mindazon jogtalan cselekedete, akik a testületnek ily irányu működését helyeselték.

Minden jog csak addig joga valakinek és csak oly irányban gyakorolható, amíg másoknak biztosított érdekeit, tovább menve a közérdeket nem sérti. Korlátlan jogok sem egyesek sem testületek által nem gyakorolhatók, mert másoknak azonos jogait illuzóriussá tennék. Az egyesületi szabadságnak is természetes korlátai másoknak jogai. Amint az egyesek által elkövetett jogsérelmek megtorlása nem az egyén jogainak korlátozását jelenti, hanem a joggal való visszaélések megakadályozását, úgy megakadályozandók a testületeknek ily irányu ténykedései is, annál inkább, mert ezeknél az összakarat, tehát többek akarata, nyer kifejezést a sérelem elkövetésében, s mint ilyen súlyosabb beszámítás alá esik azért, mert legtöbb esetben a közérdek ellen irányul. Nem lehet szó tehát jogsérelmről akkor, ha a hatóság a rendelkezésre álló eszközökkel az ily irányu működést megakadályozza.

Áttérve az adott esetre, szem előtt tartandó az is, hogy a munkásszövetségnek működése nemcsak ebből a szempontból képezheti a bírálat tárgyát, hanem a jogok és kötelességek szempontjából is, amennyiben ez a szövetség oly intézmény kebelében létesült, melynek alkalmazottjaiból kerültek ki a szövetségnek tagjai. Hozzátevé még azt is, hogy ez az intézmény elsőrendű közérdeket szolgál!

Itt tehát az egyesületi jogok gyakorlását a munkaadó és alkalmazott szempontjából is bírálat tárgyává kell tenni.

A munkásszövetségnek megalakulását maga a munkaadó segítette elő, mert szükségesnek tartotta a munkások anyagi és szellemi haladásának előmozdítását. Amíg ez a szövetség szabályainak keretén belül működött, nem érte sehonnét támadás. De midőn magát a munkaadót kezdte támadni és gyűlöletes harcra tüzelte tagjait a munkaadó ellen, akkor tullept az egyesületi jognak megengedett határát.

Ha a munkások szövetsége csakis a vasuton kívül álló tagokból állana, akkor ezen ténykedése a feloszlata nem tette volna indokolttá; de a munkaadónak elvitathatlan joga, hogy a vele elégedetlen és a tiszteletlenségig menő gyűlöletet tanúsító alkalmazottaival szemben eljárjon. Hogy tehát a közérdek kárt ne szenvedjen, magát azt a szervezetet kellett megbontani, mely azt veszélyeztette. Semmiféle jog sem áll felette a közérdeknek. A kormány kénytelen volt a rendelkezésére álló korlátokat alkalmazni. Hogy épen a legvégsőbbhöz nyult, indokolva van azzal, hogy engedékenységével az állampolgároknak vagyonát és biztonságát kockáztatná, hogy a vasuthoz az állam legelsőrendű érdekei fűződnek.

Midőn mindezeket elmondottuk, sajnálatlaltal tudomásul vesszük egy oly intézménynek megszűnését, mely a vasuti alkalmazottak egy részének legfontosabb érdekeit hivatva lett volna képviselni, ha higgadt és szemludatos vezetéssel rendelkezett volna és szem előtt tartotta volna azon határokat, melyek közt a munkások érdekeinek képviselete a szolgálati érdeket nem sérti.

Helyrehozhatatlan kára van a munkásság-

nak, hogy egyesek tudatlansága és meggondolatlansága előrehaladásuknak ezt az intézményt megsemmisítette. Alig képzelhető, hogy belátható időn belül hasonló szervezetben egyesülhessenek.

Az egyesületük feloszlása nem az egyesületi jog sérelme, hanem egyedül a munkásoké, melyet azok idéztek elő, akik magukat vezetőikül feltolva, hivatásuknak nem tudtak megfelelni.

Torzszalkodások.

Mióta világ a világ, azóta igen sok baj gázolt végig a szegény emberiségben. Az emberek régi időben gonosz szellemek uralmának tudták be ezeket a bajokat, az ördög incselkedéseinek, aztán haladtak a korral s más okokat találtak. Mig azonban a régi emberek tényleg nem segíthettek magukon, mert hisz szellemek ellen küzdeni nem lehetett, addig az újkor emberei igyekeznek a bajokon segíteni. Amde mit látunk? Az igyekezet meddő, a fáradság kárbavész s az eredmény épp oly silány, mint századoknál előtte. A küzdelem újra szellemharcczá változott, felvonulnak vétezetten a tudatlanság, a gőg, a gyűlölet, a megátalkodottság szellemei s újra hangzik a csüggedt szó: szellemek ellen hiába küzdünk. E szellemek mételet lehelnek s lehetünk gyászos indulatok nemz, felkel ellenük a pártoskodás, a rombolás, a korlátok ledöntése s a haladásért megindult küzdelem háborúvá válik, melyben már csak azért verekeznek, hogy verkedhessenek. Mindez miért? Csak azért, mert nem értjük egymást, úgy kint a nagy társadalom, mint egymás között mi vasutasok. Megindulnak az erők, bömpölyögnek mint nagy folyam, jól kiütött czelek felé, de zátonyokká tömörül közben a víz üledéke, amely elzárja a folyó utját. Posvány lesz belőle, amelyből nem a tiszta vizek csörgedezése, hanem ocsmány varangyok bömbölése hallik.

De meg kell, hogy tisztuljon a vizek árja s különváljon az, ami salak, attól ami tiszta. Ma még zavaros a víz, vannak is elegendő, akik benne halásznak. Lássuk, mi van a vizek mélyén, ha itt-ott egy-egy vihar felkavarja a hullámokat...

A fűtők az ő egyesületükkel hallgatnak. Belátjuk, hogy nincs mondani valójuk *ebben a formában*. Nagyon helyes! Most »hideg menet« és »tartalek« járja, de majd jön még a »teljes gőz« is. Általában a kemény téli idő igen terhes a vontatási szolgálatra és ez okból érthető az is, hogy a »Vontatás« is elakadt. Itt tudniillik az a baj, hogy nem holmi jó porosz szénrel, hanem pénzcsévével kéne tüteni a masinát, az meg hal' Istennek jobb helyen van, ott ahol van, t. i. a derek fűtők zsebében. Így tehát kellő fűtőanyag hiányában a meleg-házat sem lehet tüteni s így a főkéntési állás fölöslegessé válik. Mindent betakar a hó. De a hó alatt új élet csirázik s midőn elolvad a hó, a hólé magával ragadja a salakot s utána életnek indul mindaz, ami most eltemetettnek látszik. Három a magyar igazság! Az első két mozgalom arra volt jó, hogy megtanulják a fűtők, mit kell tenniük és tanulniok s mitől óvakodniok, a harmadik korszak majd lelkes, edzett, katonákat fog egybegyűjteni a lobogó alá...

A vasutas hitelbank ügyében is történik sok minden, csak olyasmiről, ami megnyugtató lehetne. Nem szólvá most már az intézmény elvi megalapozásáról, csak a továbbiakban felmerülő fonáságokra kívánjuk ráterelni a közfigyelmet. Az alapítás körül elkövetett propaganda igen drága és mindamellett alig célravezető. Valamikor és valahol másképp csináltak és ma is csinálnak vasutas jóléti intézményeket. Krajczárból lesz a forint, mondja a közmondás, de itt forintok repülnek szét a leendő krajczárokért. Hajdanán összeálltak azok, akik szükségét érezték egy-egy jóléti intézmény megteremtésének s vállvetett munkával és szorgalommal juttatták diadalra az általuk kezdet eszmét. Körül kell csak nézni s mindenütt láthatók ennek a munkának nyomai. Ezeknek nem kellett a vasutaságon kívül álló »bankszakemberek«, akik határtalan fölényrel és a nagymondások felhőibe burkolt érthetlenséggel akarják megmagyarázni vezércikkükben a bankot. Hát már annyira vagyunk mi vasutasok, hogy idegeneknek kell jönniök,

akik megmagyarázzák nekünk, amit mi akarunk csinálni? Vagy talán azért kell a magyarázat, mert nem igen akaródzunk? Bizony furcsa világ, de hát különbözők a nézetek. Ezt ugyanis ott agitációnak hívják...

Az ács-egyleti erőteljes mozgalom elfajulóban van. A választás előtti hatalmas hullámvérésű mozgalmat természetesen tartottuk, hisz édes a hatalom, de mindenki azt hitte, hogy a választás után elülnek a habok. A választás lezajlott. A választást megelőző hadjáratban és a választáson tényleg merültek fel oly momentumok, amelyek nem igen voltak alkalmasak az egyesületi jó békeség és egyetértés gyarapítására. A választást az ellenpárt megpecizionálta. Ugy látszott, hogy ez lesz az utolsó láng, amelyben a kölcsönös elleneskedés még lobbot vet, azután nyugodtan megvárja mindkét fél a döntést. De mi történik? Látnunk kell, hogy a hatóság előtt folyó vizsgálat adatait, hitelesen bár, vagy alaptalanul az itt mellékes, de úgy az egyik, mint a másik párt szervezetei szelvényen pratraktálják. Hogy honnan, azt ők tudják s milyen hitelességgel, azért viseljük ők a felelősséget. Sajnos azonban a következményeket itt is az összvassutaságnak kell megszerveznie. Minő véleményyt formál a vasutasokról az a közigazgatási hatóság, amelynek ténykedéseit im a pletykák és ferdítések sarában meghempergetik? Mert hogy igazság ezekben a közleményekben egy szemernyi sincs, az abból is világos, hogy ugyanazon állítólagos tények homlokegyenest ellenkező módon adatnak elő. S ehhez a mozgójátékhoz görögützzel szolgál a »Vasut«, amely a szabad sajtó nagyobb dicsőségére azzal tagadja meg az ellenpárt nyilatkozatának közvételét, hogy ő »köteles a mindenkor elnökséget támogatni«.

Mindezekből sem a vasutaságnak sem az egyletnek semminemű haszna nincs, de van igenis nagy kára. Mindazok, akik ezeket a dolgokat látják, már t. i. a külső emberek, igen leikiesnylik a mi mozgalmainkat s vajmi kevésre becsülik társadalmi értékünket. A mieink pedig, t. i. a kartársak, ezekből a herce-hurczák-ból kifolyólag megcsömörölnének az összes szociális mozgalmaktól. Miközben őket ide, meg amoda ciztálják kihallgatások végett, elkecserevede áldják az egyleti eszmének még a szülő apját is. Az egyleti élet demoralizálódik s ember legyen a talpán, aki ilyenek után rendet tud teremteni. Meg kellett ezeket mondanunk, mert ugyilátszik, egyfelől a hatalmi vágy, másfelől a még ki nem forrott ifjui tapasztalatlanság meggondolatlan tetteket sugall.

A bizonyítvány-ügy.

A bizonyítványok ügyében nagyon világos a helyzet. A tényállás a következő: A vasut számos szolgálai sorban lévő alkalmazottja az utóbbi időben magánuton IV. osztályú polgári iskolai bizonyítványt szerzett, illetve a polgári iskola IV. osztályának elvégzéséről tanuskodó bizonyítvány alapján altiszti kinevezést nyert. A szolgálatban kiderült, hogy ezek az alkalmazottak teljesen híjával vannak az altiszti szolgálatához szükséges képzettségnek s így felmerült az a gyanu, hogy ők nem egyenes uton jutottak a bizonyítvány birtokába. Megindult a vizsgálat, amely a napilapok szerint »szenczációs« dolgokat derített ki. Hogy itt a fővárosban egyes »vállalkozók« egész tanfolyamokat rendeztek be, amelyekre csapatostul jöttek fel a vidéki vasutasok a tudomány el-sajátítása végett. S a vizsgák kitűnően sikerültek, bár a »készülés« ideje alig volt több 8—10 napnál. Nem szólvá arról, hogy az ilyen kétes értékű képesítés megszerzése nyilvános titok volt eddig is s így a nagy szenczációt a lapok már előbb is tárgyalhatták volna s ekkor talán a dolog nem fajult volna el ennyire, csak az ügyben felmerült különböző jelenségeket akarjuk kissé megvilágítani.

Az altiszti jelöltek szempontja emberileg teljesen érthető: több fizetésről, jobb szolgálatról,

könnyebb megélhetésről lévén szó, természetes, hogy igyekeztek, bár anyagi áldozatok árán is, ezt a jobb helyzetet elérni. Azt a legtöbbje valószínűleg meg sem tudta itélni s ez természetes is, hogy az az előkészítés, melyben részesült, elégséges-e a vizgára, valóságos ellenértéke-e a kiállítandó bizonyítványnak avagy sem. Tudták továbbá, hogy a legtöbb vizsgatárgy olyan, amelyre a szolgálatban aligha lesz szükségük. Egyébként pedig bizonyára láthat-tak maguk előtt kollégákat, akik esetleg hasonló körülmények között szereztek meg a a képesítést. Idővel az egyes esetekből rendszer lett.

A vizsgáztató tanárokat sem lehet így általánosságban hibáztatni. Az ő ítéletüket első sorban az a bizonyos beteges humanizmus irányította, amely általában rögtön főszemponttá tolokodik föl ott, ahol kisemberekről van szó. Bizonyára nem egyszer hallották, hogy micsoda nagyszerű változást fog előidézni egy-egy szegény család sorsában az a bizonyítvány. Hát Isten neki, ne vágjuk el egy szegény ember boldogulásának az útját. Másfelől megnyugtató volt lelkiismeretükre nézve az a tudat, amit fentebb már említettünk, hogy hisz ők nem vasuti képesítést adnak az illetőnek, azt, hogy képes-e az igényelt szolgálatra, majd úgy is elbírálja a vasut. Ők, t. i. az iskolák, csak annyiban hibázthatandók, — természetesen itt kizárjuk az esetleges bűnös visszaélések eshetőségét — amennyiben a vizsgázás előfeltételeit nem ellenőrizték a kellő hivatali gondossággal. Különösen a régebbi ittlakást igazoló bejelentéseket kellett volna szigorubban számon kérni s rögtön kiderült volna a szabálytalanság.

A vasut pedig a törvény következtében a tényekkel szemben kényszerhelyzetben volt. A törvény a IV. polgárit elfogadja képesítésül s így a vasut nem szegezheti még a szolgálati érdeket sem a törvénytől szemben. Mert hogy valaki, aki a szolgálat speciális érdekeivel alig összefüggő képzettség alapján szerezh bizonyítványt, e bizonyítvány alapján nyerjen magasabb és felelősségesebb helyet a szolgálatban, az ugyancsak nem szolgálati érdek. Igaz, hogy a szolgálat ez irányú igényeire az altiszti vizsga megfelelő intézmény volt, csak hogy ezt az intézményt a vasut pénzügyi okokból beszárítani igyekszik és ezenközben a törvényadta résen annál nagyobb tömegben tödülnek be a megszorított igények. Léven a IV. polgári sokkal könnyebb, mint az altiszti vizsga.

A vasut ilyenképen kiejtette kezéből azt az eszközt, amelylyel jó személyzetet nevelt eddig magának s mintegy privát ügygyé degradálta a képesítés megszerzését. Nem volna baj, ha egyáltalán nem volna szüksége a vasutnak az altiszti kategóriára, csak hogy a helyes üzleti szempont és a szolgálati érdek épen ennek a derek kategóriának az érvényesülését, sőt bizonyos pontokon kizárólagos alkalmazását parancsolja s épen pénzügyi szempontból igen előnyös és nagy horderejű oldala van az ügynek. A főczél tehát az legyen, hogy a vasut maga nevelje magának a megfelelő alkalmazottakat s maga is győződjék meg képességeikről. Akkor nem lesz szükség a hasonló szenczációkra, amelyek igaz, hogy jók az elrettentésre, de elvégre meghurczolják a vasut nevét is s a hozzá nem értő kirohanások özönét zudítják az intézetre. Ezt pedig ki lehetne kerülni. A »vállalkozókkal« meg majd elbánik a rendőrség.

Szolgálati fegyelem.

Egy levelet vettünk kézhez a napokban. Ebben ugyan nincsen semmi feltűnő dolog, mert hiszen mi sok — nem ritkán nagyon is sok — levelet kapunk ugy napjában; hanem ami ezt a levelet szokatlanná, különössé tette, az annak a tartalma volt. Egy államvasuti altiszt intézte hozzánk, — mellékes, hogy mi a neve és mi a foglalkozása, valamint hogy mellékes az ő szolgálati beosztása is. Ebben a levélben az illető kemény szavakkal, a jogos panasz határát nagyon is meghaladó kifejezésekkel illeti közvetlen felelőjének működését, és oly kemény kritikát gyakorol annak egyik hivatalos intézkedése felett, hogy ezen a hangon magunk is elbámultunk. A legerdekesebb volt azonban a levél vége: Ha mi lapunkban, vagy egyébként kipellengérezzük ennek a felelőjének eljárását, ha neki, a levélírónak, főnökével szemben igazat szerzünk akár a felső fórumoknál, akár egyébként: hát akkor ő, a levélíró, azonnal belép egyesületünkbe tagnak, és fog minél több más tagot is szerezni az egyesületnek.

Hát ez a levél, mi tagadás benne, komolyan gondolkodóba ejtett bennünket. Miért, hogy éppen mihozzánk intéztetett? És miért intéztetett hozzánk ezzel a famózus ajánlattal? Talán a hírünk olyan rossz, hogy okot adtunk valakinek valaha arra a feltevésre, hogy a tagok szaporítása érdekében hajlandók leszünk még az ilyen dolgokhoz is segítséget nyújtani?

Avagy hogy az államvasuti altisztek ismeretes fegyelmé lazult volna meg ennyire és mi ennek a szomorú jelenségnek csak egyik körtünetét láttuk meg ebben a levélben?

Sem az egyik, sem a másik feltevés nem állhatja meg helyét. Ismerjük magunkat, a magunk működését és tudjuk, hogy az ilyen feltevésre soha senkinek, okot nem adtunk. De ismerjük a máv. altiszt kar szellemét is és jól tudjuk, hogy ha akadnak is itt-amott hevesebb vérmérsékletű egyének — ami az ilyen nagy testületnél nem csoda — a nagy tömeg tisztességtudó, fegyelmezett illedelmes a maga felelőjével szemben. Mert ezt szolgálatának természete hozza így magával.

És mert a fenti feltevések nem állják meg helyüket, nem zárkoztunk el ennek a dolognak nyílt szellőztetése előtt sem; hadd tudja meg mindenki, akit illet, hogyan, miképpen vélekedünk mi ezekben a kérdésekben. Hadd tudja meg maga a levélíró is, akinek ajánlatára nem válaszoltunk, de a ki ezt az itteni válaszadásunkat bizonyára szinten meg fogja érteni.

Ott nőttünk fel magunk is a vasuti életnek verejtékes, veszélyes és keserves külső iskolájában; ott lettünk magunk is öreg vasutasokká: a külső szolgálatnál. Bennünket tehát már nem kell arra figyelmeztetni vagy kioktatni, hogy másként néz ki ez a szolgálat, ha az ember a praktikus vasutas szemével figyeli annak menetét, és másként, ha az irodák homályos ablaküvegein át pislákolva les el felületesen, hol egy, hol más jelenséget belőle. Tudjuk nagyon jól, mert hiszen a vérünkbe ment át, hogy minek *kell* odakint lennie, és minek *szabad* odakint lennie; viszont, hogy minek nem kell és minek nem szabad lennie. De sőt még azt is tudjuk, hogy minek nem kell és minek szabad lennie, és mi van meg ennek daczára mégis.

Mindenek előtt beszéljünk most egy kissé arról, aminek odakint lennie *kell*. Mert erre nézve lettünk provokálva. A többit majd beszélhetünk más alkalommal. Tehát, aminek első sorban lennie kell, az a feltétlen és szigorú szolgálati *fegyelem*. Ez a fegyelem pedig nem úgy értendő, hogy az alantas közeg az egyik percében úgy álljon felelőjéje előtt, mintha azt a bizonyos nyársat nyelte volna le, a másik percében meg úgy ugráljon előtte, hogy kapkodja fejét, kezét, meg lábát, mintha nem az ő tulajdona volnának többé. Hanem ez a fegyelem akként értelmezendő, hogy a szolgálati kötelek teljesítése kifogástalanul, hiven és pontosan végeztessék. És pedig végeztessék így nem azért, mert a felelőjéje szemé nézi, figyelni a szolgálatot, vagy mert a büntetés réme fenyeget; hanem végeztessék egyedül és kizárólag a kötelesség-érzet fejlettsége folytán, végeztessék így azért, mert ez a kötelességérzet önönmagától mint-

egy második természetévé vált az illetőnek. Ez az a fegyelem, amely mindenkinél saját maga irányában gyakorolandó; ez a fegyelemnek azon mértéke, a melyet a vasuti szolgálat ideális végrehajtása követelne meg minden egyes vasuti alkalmazottól.

A fegyelemnek másik része az, amely kifelé, mások irányában nyilvánul meg; felelőjéjé irányában egyrészt, a hasonló rangúak és a kisebb rangúak iránt másrészt. Mert a ki a vasuti szolgálat lényegét ismeri, tudja, hogy ez az utóbbi is létezik. És itt erősen tiltakoznunk kell egy általánosságban — sajnos, nagyon is lábrakapott — balhiedelem ellen. Hogy t. i. a vasuti fegyelem is olyan szigorú, olyan kemény kell hogy legyen, mint a katonai fegyelem. Ez a tétel nem áll. Ezt a kettőt egymással párhuzamba hozni nem lehet. Mert míg katonáknál a mindenható fegyelem lényege azon alapszik, hogy egyszerre csak egy fej, egy akarat uralhatja a helyzetet és a tömegeket, s ezek a tömegek ugyanakkor csak gondolkodás nélküli akarat nélküli gépkatapulták, és semmik egyebek — addig a vasuti szolgálatban ezen szolgálatnak érdeke a fő, és ezt tartozik legjobb tehetsége és ereje szerint mindenki szolgálni. Itt mindig egy vezéreszeme körül csoportosul mindenki a gondolkodása; magyarul mondva, itt a fejek nem arra valók, hogy a kraváti le ne csusszák a nyakról, hanem valami egyébre is. S a vasuti fegyelem éppen abban nyer kifejezést, hogy a közös cél, a közös érdek szolgálatában a gondolkodó fejek épp úgy, mint a működő karok, megtalálják vagy megkapják a helyes arányt, a jó összhangot, a megfelelő szerepet, szótval mindenki a maga helyét. A gondolkodó fejek pedig, ha valahol, hát itt kell első sorban belátnia azt, hogy nemcsak minden egyének szorosan ki van tűzve a maga iránya, szorosan kijelölve a maga útja, hanem hogy ezzel az irányval, ezzel az uttal a legszigorubb egyéni felelősség is jár. És itt kell azután minden gondolkodó embernek belátnia azt, hogy aki ezt a szigorú összhangot akár fölfelé, akár lefelé megbolygatni akarja, az maga vétkezik a közös szolgálatnak közös érdeke ellen legnagyobb; lett legyen ez a megbolygatási szándék bárhonnán, bármiből eredő. Mert ez az összhang a szigorú fegyelem és aki ezt a fegyelmet bolygatja meg, az megbolygatja a közös érdek legfontosabb tényezőjét.

Igaz, hogy fordulnak elő esetek (és hol nem fordulnak elő az életben), hogy a felelőjé viselkedése, eljárása, bánásmódja vagy modora maga provokálja az alantasok kritikáját, az ő fegyelem-ellenes magaviseletüket. Ámde ott rendszerint megvan az orvoslás módja is, hogy az ily provokáló, az ilyen jogtalan és oktalan bánásmód rövidesen megtorolassék; vagy ha nincsen meg, hát hamarosan megtorolja az önnönmagát. Mi, amennyire helytelenítjük azt, ha valaki az ő felelőjéjével szemben kilép a szolgálati fegyelem-követelte határok közül, ép úgy elítélünk minden önkényt, hatalmaskodást, minden erőszakoskodást és jogtalanságot, amelyet felelőjé követ el az ő alantasával szemben. Mert az egyik épp úgy rontja a szükséges fegyelmet, mint a másik. Sőt a másik talán még jobban. Mi mindig nyíltan, őszintén kimondjuk a magunk véleményét ott, ahol a közös cél, a közös jó előmozdításáról, vagy egy mindnyájunkat fenyegető rossznak leküzdéséről, elhárításáról van szó. Mi szívesen pártjára kelünk a ügyfogyottnak, a segítség híján, tanácsadók nélkül lévőeknek és védjük az ő igazát erőnktől telhetőleg. Eddigi cikkeink, eddigi tetteink legyenek a biznyság reá.

De hogy mi egy tisztán szolgálati ügyben, egy kizárólag hivatalos fórumok elé tartozó dologban bírólul toljuk fel magunkat, vagy ilyen színpadra egyáltalán vállalkozunk; hogy mi egy embert bántunk, a kit nem is ismerünk, a ki bennünket soha nem bántott, és bántunk csak azért, mert az egy másik embernek örömet okoz; hogy mi a szolgálati fegyelemnek ilyen eklatáns megsértését csak helyeséljük, hanem meg előmozdítjuk is; hogy mi egy kézzelfoghatóan személyes boszúból eredő meghurcolási szándékot — pláne felelőjével szemben — jóváhagyjunk: azt tőlünk soha ne kívánja senki. Akkor legkevésbé, amikor bennünket azzal kecséget,

hogy ennek jutalma fejében — tagtársul belép közibénk. Köszönjük a megtiszteltetést, de most már annál kevésbé kérünk belőle.

A kinek oka van a hivatalában panaszra, az fontolja meg előbb mindig jól, hogy nem-e esetleg tulságos érzékenység látatja csak vele ilyen fekete színben az egész ügyet, avagy nem-e szenvedélyes elfogultság okozza nála ezt a nagy felháborodást? Mert hiszen tudjuk, hogy az ember sohasem lehet eléggé tárgyilagosa a maga dolgának az elbírálásában. És ha látja, hogy az ő sérelme jogos panaszra ad alapot, akkor nyíltan, őszintén terjessze fel ezt az ő panaszát az arra hivatott fórumhoz. Meg lehet győződve róla, hogy az orvoslás nem fog elmaradni. Ha pedig az életben, a magánviszonyaiban éri olyan dolog, olyan baj, hogy tanácsadásra, támogatásra van szüksége a maga, a családja érdekében — akkor csak bizalommal forduljon hozzánk. Hisszük, hogy nem fog csalatkozni.

... El kellett ezeket mondanunk, mert okunk volt reá; talán nem is ez az egy ok. De el kellett mondanunk azért is, hogy eleve intsük a hozzánk fordulókat, miszerint a fegyelem megszilárdításához mindig, minden eszközünkkel hozzájárulunk; a fegyelem megromlásához — soha.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Hivatalos órák naponta délután 2—6-ig.

Lapunk terjedelmét megnagyobbítván, módunkban áll a kartársak érdekeit érintő közleményeknek a megfelelő formában teret nyitni, felkérjük tehát a t. kartársakat, hogy ezentul akár az összességet, akár az egyes kategóriákat érdeklő értesítéseikkel, vagy közlendőkkel a szerkesztőséget megkeresni szíveskedjenek, amely azokat megfelelő formában közölni illetve felhasználni fogja.

Kartársi üdvözléssel

A szerkesztőség.

Lapunk akadálytalan kézbesíthetése céljából felkérjük tagtársainkat, hogy mindenkor pontos lakcímüket, továbbá rangjuk és beosztásuk változását a kiadói hivattal haladéktalanul közöljék.

Felkérjük mindazon tagtársainkat, akiknek egyesületi közlönyünk 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904 teljes évfolyamai vagy egyes számai birtokukban vannak, hogy azokat, ha nélkülözhetik, ellenérték fejében hozzánk beküldeni szíveskedjenek.

Egy mozdonyvezető katasztrófája. Ez évi november hó 13-án éjjel a rákosi rendező pályaudvaron az 1405. számú zsolnai gyorsvonat elütötte Tarnóczky István lokomotívvezetőt, aki nyomban meghalt. Tarnóczkyt úgy érte a szerencsétlenség, hogy leszállott a lokomotívról s átment a sineken vizért. Amikor visszatért, megindult a vonat s elütötte.

Csere.

Rákosi József kispárpai — kecskeméti-tiszaugi vonal — pályáról cserélni óhajt. Cserélni szándékozik forduljanak hozzá levélileg.

Három jóra való fiu asztalos-tanulónak felvétetik Csépanyi István asztalosmesternél, Arló, Borsod-megye.

Megtámadhatatlan
kötvény.

50% nyeresé-
részesedés.

„Dordrecht”

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Engedélyezve az 1873. évi november 10-én 21. sz. a. kelt királyi dekretummal.

Részvénytőke:
4,000.000 korona.

Magyarországi fiók:
Budapest, V. Marokkói-utca 2. sz.

Igazgató: **Robitsek Henrik Ferencz.**

A „Dordrecht” az egyedüli társaság, mely törvényesen kötelezte magát, hogy **magyarországi üzletének díjtartalékait magyar értékekben helyezi el.**

*Referenciák: Magyar Általános Hitelbank,
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
Budapest.*

Kedvező feltételek.

Jutányos díjak.

VÁSZON-, FEHÉRNEMŰ-ÁRUHÁZ

BODÓ ÉS NEMES BUDAPEST

BAROSS-TÉR 19.

A BAROSS-SZOBORRAL
SZEMBEN.
(A KÖZPONTI PÁLYA-
UDVAR TÖRSZOMSÉD-
SÁGABAN).

Áruházunk kizárólag jobb minőségű, kipróbált és feltétlen megbízható árucikkeket nyújt a vevőközönség rendelkezésére, miért is az összes eladott árú jó- és színtartóságáért felelősséget vállalunk.
Eredeti végbő, vágott anyagmintákat az alább jelzett **vászon, sifon, kanavászok és damaszt** árúkból, ugyszintén a férfi ing és női bluzra való **eredeti angol zefirből** kívánatra készséggel küldünk. Állandóan nagy választék férfi-, női- és gyermek-harisnyákban, valamint különféle matrözingekben. —
Menyasszonyi és férfi kelengyék a legszebb kivitelben állandóan raktáron.

Vásznak fehéreneműekre. 1 vég 23 méter.	Sifon, 1 vég 23 méter.	Lepedővászon, varrás nélkül.
Pamut creász 74 cm. széles ára 9.50 kor.	Madepolán, mosott, 20. szám ... ára 15.— kor.	Gyepen fehérített, középvastag. . . . . ára 18.— kor.
Magyar vászon 74 > > > 13.— >	Madepolán, mosott, 50. > ... > 16.50 >	Rózsahegy, erős szálú . . . . . > 22.— <
Magyar vászon 84 > > > 14.— >	Madepolán, mosott, 100. > ... > 18.— >	Szepességi, kiváló jó minőség... > 26.— <
Hattyu vászon 84 > > > 17.50 >	Sifon D. 52. szám . . . . . > 23.— >	Vászon alsó nadrágra.
Fehérenemű vászon 84 > > > 20.50 >	Sifon S. 54. > . . . . . > 27.50 >	Késmárki erős, tartós minőség... ára 15.— kor.
Kelengye vászon 84 > > > 24.— >	Kanavász- és damaszt-árú ágyhuzatra.	Szepességi sodrott szálú . . . . . > 18.50 >
Fonál vászon 84 > > > 26.— >	Csikos damaszt, 1 vég 23 méter ára 21.— kor.	Köpper, 1 méter — 96, Csinvat, 1 m. > 1.20 >
Eredeti rumburgi vászon minden minőségben.	Virágos damaszt, 1 > 23 > > 23.— >	Asztalneműk és törülközők.
Paplanlepedő-vászon 180 cm. széles, 2.—, 2.50 kor.	Czernázott kanavász, 1 vég 23 m. > 15.— >	6. szem. fehér étkező készlet 6, 8, 10, 12, 18 kor.
Kész paplanlepedő. . . . . ára 7.—, 8.— kor.	Rumburgi lenkanavász, 1 vég 23 m. > 20.50 >	6 szem. kávé készlet . . . . . 3, 5, 7, 9 12, 16 >
Kész lepedő varrás nélkül. . . . . > 2.50, 3.— >	Angin belső huzatra 1 vég 15.—, 18.—, 20.— >	Dam. törülköző tucattja . . . . . 8, 10, 12, 16 >

Saját műhelyünkben készült uri- és női-fehéreneműk, tartós anyagból és elsőrendű elkészítéssel.

Fehér, puha mellü férfi ingek.	Női ingek.	Férfi alsó nadrágok.
A. minőség; szép mintás mellü ára 3.50. 4.— kor.	Madepolán egyszerű kivitel ára. 2.60, 3.— kor.	Csinvat, francia gombos szabás. . . . . ára 4.— kor.
M. minőség, remek damaszt elővel, ára 5.— >	Madepolán díszes . . . . . ára 4.—, 5.—, 6.— >	Csinvat, füzös, szabás . . . . . > 3.— >
D. minőség, angol piké betéttel . . . > 6.— >	Vászon-ing kézi himzéssel. . . . . ára 4.—, 5.— >	Köpper . . . . . ára gombos 3.20, füzös 2.60 >
Fehér, sima mellü férfi ingek.	Rumburgi vászon díszes kivitel 8, 10, 12.— >	Nyári puha színes ingek.
A. minőség . . . . . ára 3.50 kor.	Női hálóköntös.	2 vagy 1 gombos nyakkal.
M. > . . . . . > 4.50 >	Szegélyes . . . . . ára 2.60, 3.— kor.	Eredeti angol zefir. . . . . ára 5.50, 6.50 kor.
D. > . . . . . > 5.50 >	Himzéssel . . . . . > 4.—, 5.— >	Zefir, megbízható jó minőségű > 4.—, 5.— >
Színes férfi ingek.	Díszes kivitel. . . . . ára 6.—, 8.—, 10.— kor.	Rövid nyári nadrág . . . . . ára 1.50, 2.—, 3.— >
Eredeti angol zefir . . . . . ára 5.—, 6.— kor.	Férfi háló ing.	Fürdőruhák urak és hölgyek részére. Vál plédék minden minőségben.
Francia karton . . . . . > 4.—, 4.40 >	A. minőség, szintartó szegélydíszessel, ára 3.50 kor.	
Mosó karton . . . . . ára 3.50 >	M. > > > 4.40 >	

Nyakkendők és utazó takarókból állandóan dús választék.

Vidéki megrendelések utánvétellel küldetnek, csomagolás és szállítólevél nem számítatnak és 20 koronán felüli megrendelések bérmentve eszközöltetnek. A meg nem felelő árúkat visszavesszük, értékét visszafizetjük.

A M. Á. V. t. tisztviselői és alkalmazottai a szabott árakból külön 10% árkedvezményben részesülnek.